

Львівський національний університет імені Івана Франка
Філологічний факультет
Кафедра української фольклористики імені акад. Філарета Колесси

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан філологічного
факультету

“ 30 ” серпня 20 18 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Український обрядовий фольклор

	(назва навчальної дисципліни)
галузь знань	<u>03 Гуманітарні науки</u> (шифр і назва напрямку підготовки)
спеціальність	<u>035 Філологія</u> (шифр і назва спеціальності)
спеціалізація	<u>035.01 Українська мова та література</u> (назва спеціалізації)
факультет	<u>філологічний</u> (назва інституту, факультету, відділення)

Львів – 2018 рік

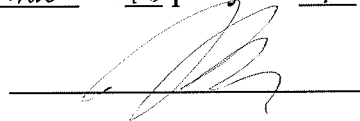
Робоча програма «Український обрядовий фольклор» для студентів за спеціальністю українська мова та література „ ” , 2018 року – 15 с.

Розробник: Ганна Петрівна Сокіл, доктор філологічних наук, професор кафедри української фольклористики імені акад. Ф. Колесси.

Робоча програма розглянута на засіданні кафедри української фольклористики імені акад. Філарета Колесси

Протокол від “28” серпня 2018 року № 1

Завідувач кафедри

(Івашків В.М.)

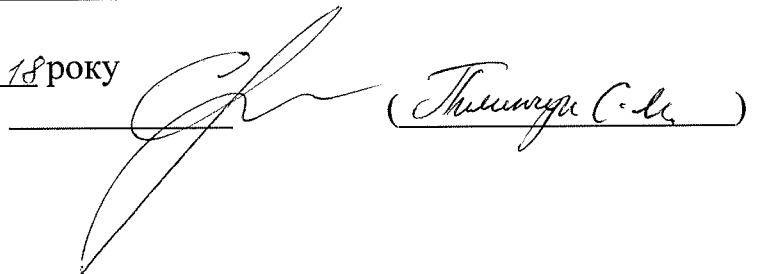
“28” серпня 2018 року

Затверджено Вченою радою філологічного факультету

Протокол від “30” серпня 2018 року № 1

“30” серпня 2018 року

Голова

(Тимшук С.В.)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів –	Галузь знань 03 Гуманітарні науки Напрямок підготовки 035 Філологія	Нормативна (за вибором)	
Модулів –	Спеціальність (професійне спрямування): Українська мова та література	Рік підготовки:	
Змістових модулів –		3-й	-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання _____ (назва)		Семестр	
Загальна кількість годин -		5-й	-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – самостійної роботи студента -	Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр	Лекції	
		32 год.	год.
		Практичні, семінарські	
		год.	год.
		Лабораторні	
		год.	год.
		Самостійна робота	
		38 год.	год.
Індивідуальні завдання: год.			
Вид контролю:			

2. Мета та завдання навчальної дисципліни «Український обрядовий фольклор»

Дисципліна «Український обрядовий фольклор» читається як вибірковий курс для спеціальності – «Українська мова і література», у п'ятому семестрі в обсязі 32 годин аудиторних занять, і 38 год. самостійної роботи.

Завдання курсу «Український обрядовий фольклор» — показати взаємодію фольклорних жанрів з обрядовими діями, розглянути обряди як одну з першооснов усної народної творчості. Поглибити знання студентів, набуті на попередніх курсах, про обрядовий фольклор, розкрити семантику календарно-обрядових пісень у поєднанні їх з певними ритуалами та з'ясувати роль у цілісній системі річного землеробського календаря. Виявити специфіку родинних обрядів та фольклору, що його супроводжує, вербальні та невербальні знаки у цих творах. Акцентувати увагу на багатстві ритуальних, величальних та побажальних мотивів весільних, хрестинних і поминальних пісень, їх функції під час виконання обряду.

Курс необхідний для студентів, оскільки фольклор – одна з важливих галузей національної культури, без якої не можна правильно зрозуміти обряду і, навпаки, без глибокого знання календарних і родинних обрядів не вдасться збагнути таємниці усної народної словесності, філософії та історії народу.

Завдання курсу – допомогти студентам простежити поетапне становлення духовного середовища українського народу, тісний зв'язок людини з обрядом; з'ясувати роль усної народної творчості у формуванні світоглядних засад українців; з'ясувати особливості функціонування обряду та фольклору на різних етапах розвитку;

ознайомити з географією побутування не лише загальнопоширених, а й вузьколокальних, маловідомих у науковому світі обрядів та фольклору.

Мета курсу — допомогти студентові засвоїти основні жанри обрядового фольклору та досягнути їх функціонально-семантичну цілість з обрядом.

Курс «Обрядовий фольклор» має загальнотеоретичне і практичне значення.

Загальнотеоретичне значення курсу дає можливість:

1) зрозуміти генезу, систему української календарно-обрядової і родинно-обрядової творчості;

2) глибоко осмислити проблеми взаємозв'язку фольклору та обряду;

3) пізнати значимість обрядів і звичаїв українського народу;

Практичне значення курсу української усної народної творчості в тому, що він допоможе:

1) усвідомити жанрову своєрідність обрядового фольклору, глибше засвоїти методи аналізу творів усної словесності;

2) фахово аналізувати твори різних жанрів фольклору, висвітлити способи емоційного сприйняття обрядових дій, атрибутики.

Місце в структурно-логічній схемі спеціальності.

Спецкурс «Український обрядовий фольклор» є складовою частиною професійної підготовки фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» і пов'язаний з дисциплінами «Українська усна словесність», «Історія фольклористики», «Народознавство», «Етнологія».

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен **знати:**

генезу обрядового фольклору;

історію обряду, географію його побутування;

загальнопоширені, та вузьколокальні, маловідомі обряди та фольклорні зразки;

жанрову систему, тематику, проблематику обрядового фольклору.

Студент повинен **уміти:**

аналізувати фольклорні твори з погляду різних методів фольклористики, щодо стосунку з обрядом;

визначати і розшифровувати знакову і вербальну символіку;

визначати шляхи і прийоми застосування здобутих теоретичних знань у своїй професійній діяльності.

3. Програма навчальної дисципліни

<i>Змістовий модуль I (Категорія обряду. Українські обряди та звичаї. Походження обрядового фольклору. Зимовий цикл)</i>	
	Історія виникнення звичаїв та обрядів. Генеза обрядового фольклору, взаємодія з ритуалами. Національні особливості українських обрядів і фольклору. Традиційність фольклору. Поняття обрядового фольклору (календарно-обрядовий, родинно-обрядовий). Загальна характеристика. Тематично-художні цикли календарно-обрядової пісенності, зв'язок з світоглядом хлібороба. Основні функції календарної обрядовості. Побутування обрядового фольклору. Український землеробський календар.
	Обряд і міф. Первісні форми уявлень і вірувань. Обряд і релігія. Двовір'я. Магічне спрямування та функції обрядодій. Обрядовий фольклор. Зимовий цикл календарних обрядів.
	Передріздвяні обрядодії. Ритуальні календарні обходи та пісні річного циклу. Гуцульські «плеси», бойківський «качан». Ритуальність пісень та ігор.
<i>Змістовий модуль II (Весняно-літній цикл обрядів та фольклору)</i>	
	Весняні обрядодії. Обряд весняного очищення. Український звичай колодки. Наукове та народне тлумачення назви. Давні волочільні обходи. Риндзювання. Юріївські звичаї та вірування, пов'язані з ними, юріївські пісні.
	Символіка Зелених свят. Клечальний обряд і пісні, що його супроводжують. Царинні обходи, пастуший вигін. Специфіка словесних формул-замовлянь, пісень. Русальний тиждень. Проводи русалок. Семантика обрядів «Куст», «Тополя», «Ляля».
	Купальські й петрівчані обрядодії та пісні. Марена та Купало. Жнивні обрядодії. Тематика, мотиви, образи обжинкових пісень. Поліфункціональність обрядового вінка (кустянки, русального, купальського, обжинкового).
<i>Змістовий модуль III (Родинні обрядодії та фольклор: весільні, хрестинні пісні, похоронні голосіння)</i>	
	Родинні обряди. Весілля – «унікум» у світовому фольклорі. Історія дослідження весільної обрядовості. Етапи весільного обрядового дійства. Символіка весільних пісень. Типологія та локальні особливості.
	Обряди, пов'язані з народженням та вихованням дитини. Ритуальний спів, ритуальне частування на хрестинах, та їх значення. Класифікація хрестинних пісень. Тематика, мотиви, символіка: рослинна символіка у піснях і обрядах; вода, вогонь у родильних віруваннях; символіка птахів у родильному обрядовому фольклорі. Величальні прийоми у змалюванні образів (бабусеньки, „бранки”, „сповитухи”, немовляти, породіллі, кумів). Художні особливості хрестинних пісень.
	Похоронні та поминальні обряди. Голосіння. Риси анімістичних уявлень у поховальній обрядовості та голосіннях. Мотиви, образна система, поезика голосінь. Загальноукраїнські та локальні особливості. Культ предків у поминальних звичаях, обрядах, фольклорі.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	Денна форма				
	Усього	У тому числі			
		Л	п	інд.	с р с
1	2	3	4	5	6
Модуль I					
Змістовий модуль I (Категорія обряду. Українські обряди та звичаї. Походження обрядового фольклору. Зимовий цикл)					

Тема 1. Історія виникнення звичаїв та обрядів. Генеза обрядового фольклору, взаємодія з ритуалами. Національні особливості українських обрядів і фольклору. Традиційність фольклору Поняття обрядового фольклору (календарно-обрядовий, родинно-обрядовий). Загальна характеристика. Тематично-художні цикли календарно-обрядової пісенності, зв'язок з світоглядом хлібороба. Основні функції календарної обрядовості. Побутування обрядового фольклору. Український землеробський календар.	4				
Тема 2. Обряд і міф. Первісні форми уявлень і вірувань. Обряд і релігія. Двовір'я. Магічне спрямування та функції обрядодій.	2				
Тема 3. Обрядовий фольклор. Зимовий цикл календарних обрядів. Передріздвяні обрядодії. Ритуальні календарні обходи та пісні річного циклу. Гуцульські «плеси», бойківський «качан». Ритуальність пісень та ігор.	4				
Разом – змістовий модуль I	10				
Змістовий модуль II (Весняно-літній цикл обрядів та фольклору)					
Тема 4. Весняні обрядодії. Обряд весняного очищення. Український звичай колодки. Наукове та народне тлумачення назви. Давні волочільні обходи. Риндзювання. Юрійівські звичаї та вірування, пов'язані з ними, юрійівські пісні.	4				
Тема 5. Символіка Зелених свят. Клечальний обряд і пісні, що його супроводжують. Царинні обходи, пастуший вигін. Специфіка словесних формул-замовлянь, пісень. Русальний тиждень. Проводи русалок. Семантика обрядів	4				

«Куст», «Тополя», «Ляля».					
Тема 6. Купальські й петрівчані обрядодії та пісні. Марена та Купало. Жнивні обрядодії. Тематика, мотиви, образи обжинкових пісень. Поліфункціональність обрядового вінка (кустянки, русального, купальського, обжинкового).	4				
Разом – змістовий модуль II	12				
Змістовий модуль III (Родинні обрядодії та фольклор: весільні, хрестинні пісні, похоронні голосіння)					
Тема 7. Родинні обряди. Весілля – «унікум» у світовому фольклорі. Історія дослідження весільної обрядовості. Етапи весільного обрядового дійства. Символіка весільних пісень. Типологія та локальні особливості.	4				
Тема 8. Обряди, пов'язані з народженням та вихованням дитини. Ритуальний спів, ритуальне частування на хрестинах, та їх значення. Класифікація хрестинних пісень. Тематика, мотиви, символіка: рослинна символіка у піснях і обрядах; вода, вогонь у родильних віруваннях; символіка птахів у родильному обрядовому фольклорі. Величальні прийоми у змалюванні образів (бабусеньки, „бранки”, „сповитухи”, немовляти, породіллі, кумів). Художні особливості хрестинних пісень.	4				
Тема 9. Похоронні та поминальні обряди. Голосіння. Риси анімістичних уявлень у поховальній обрядовості та голосіннях. Мотиви, образна система, поезика голосінь. Загальноукраїнські та локальні особливості. Культ предків у поминальних звичаях, обрядах, фольклорі.	2				
Разом – змістовий модуль III	10				
Усього годин	32				

5. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми Завдання для самостійної роботи.	Кількість годин
1.	Скласти питальник до відповідного циклу обрядів. Записати обряди і фольклорні тексти (зимового, весняного чи літнього циклу) у своїй місцевості (за вибором).	4
2.	Зафіксувати весільні, родильні, поховальні та поминальні обряди і фольклор, що їх супроводжує (за вибором).	4
3.	Законспектувати розділи вказаних наукових праць М.Грушевського (Історія української літератури: В 6-ти томах, 9-ти книгах. К.: Либідь, 1993. Т. 1. С.116–130; С. 131–137; 145–159; 173–226; 227–243; 244–262);	6

	<p>І.Франка (Наші коляди // Франко І. Збір. творів: У 50 ти т. – К.: Наук. думка, 1980. – Т. 28. – С. 7–42); Ф.Вовка (Шлюбний ритуал та обряди на Україні // Студії з української етнографії та антропології. К, 1995. С.219–256; 257–323); О.Потебні («О купальских огнях и сродных с ними представлениях» // Потебня А.А. Символ и миф в народной культуре. М.: Лабиринт, 2000. С.398–418; «Переправа через воду как представление брака» // Там само. С.419–432) – за вибором.</p>	
4.	<p>Зафіксувати зразки зимових жанрів календарно-обрядового фольклору (колядки з християнськими та світськими мотивами) та дати відповіді на вказані запитання: Вказати, коли розпочинають колядувати; Хто бере участь в обряді колядування? Як називається керівник колядників? Які гурти збираються (чоловічі, парубочі, жіночі, дівочі чи змішані)? Кому колядують? Чи збереглися спеціальні колядки за адресатом? Чи збережена традиція щедрування? Хто бере участь у щедруванні? Яка місцева назва різдвяних пісень? Хто саме і який викуп дають колядникам і щедрувальникам? Коли ходять посівальники? Записати тексти посівалок, віншувань.</p>	4
5.	<p>Дати розгорнуту відповідь на одне з питань: Які обрядові дії та пісні, пов'язані із весняними святами, збереглися у вашій місцевості? Яка назва весняних пісень побутує? (вказати місцеву назву). Запишіть фольклорні тексти веснянок і гаївок.</p>	4
6.	<p>Чи побутують пісні літнього циклу у вашій місцевості? Записати й проаналізувати обжинкові пісні й обряди. Який стан збереження календарно-обрядового фольклору обраного етнографічного регіону?</p>	2
7.	<p>Охарактеризуйте обряд українського весілля і його національну специфіку. Проаналізувати один етап весільної драми і пісень, що їх супроводжують (на вибір).</p>	4
8.	<p>Яку роль виконує обряд весілля у творах українських письменників («Назар Стодоля» Т. Шевченка, «Маруся» Г. Квітки-Основ'яненка, «Кайдашева сім'я» І. Нечуя-Левицького) (на вибір).</p>	2

9.	Зафіксувати родинні обряди своєї місцевості. Як називають: бабу-повитуху (бранка, баба чи ін.), жінку-породіллю (поліжниця, роділля чи ін.)? Чи є вислів про народина, як, наприклад, «впасти в кут» «злягти» чи ін.)? Які пісні виконували на хрестинах у вашій місцевості? Зафіксувати пісні, пов'язані з народженням дитини (хрестинні), про кумів.	4
10.	Записати традиційні похоронні обряди та звичаї. Які дії виконують у поминальні дні? Зафіксувати похоронні пісні та голосіння. Розкрити роль культу предків у поминальних звичаях, обрядах, фольклорі.	4
Усього годин		38

7. Розподіл балів, які отримують студенти (залік)

Поточне тестування та самостійна робота									сума
Змістовий мод. I			Змістовий мод. II			Змістовий мод. III			100
T.1	T.2	T.3	T.1	T.2	T.3	T.1	T.2	T.3	
10	15	10	15	10	10	10	10	10	

8. Шкала оцінювання: вузу, національна та ECTS

Оцінка ECTS	Оцінка в балах	За національною шкалою		Іспит
		Екзаменаційна оцінка, оцінка з диференційованого заліку		
A	90 – 100	5	Відмінно	
B	81 – 89	4	Дуже добре	
C	71 – 80		Добре	
D	61 – 70	3	Задовільно	
E	51 – 60		Достатньо	

9. Індивідуальні завдання

Кожен студент має підготувати:

- Есе «Обрядовий фольклор моєї місцевості»
- Анотований огляд бібліографії з теми «Вивчення та видання українського обрядового фольклору» (за хронологією; за етнографічними регіонами; за певними циклами) – на вибір.

10. Методи контролю

Контроль за успішністю студентів відбувається через модулі, бліц-опитування, написання рефератів, підготовка міні-проектів, колоквиумів, есе

11. Методичне забезпечення

Навчальні посібники, довідкова література, фольклорні збірники, аудіо- та відеоматеріали, монографії.

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Приклад для заліку

Поточне тестування та самостійна робота									Сума
Змістовий модуль №1					Змістовий модуль № 2				
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	100

T1, T2 ... T9 – теми змістових модулів.

Приклад для заліку

Поточне тестування та самостійна робота											Підсумковий тест (залік)	Сума
Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2				Змістовий модуль 3					
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	100

T1, T2 ... T12 – теми змістових модулів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C	задовільно	
64-73	D		
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

1.

14. Рекомендована література

Базова:

Грушевський М. Історія української літератури: В 6-ти томах, 9-ти книгах. – К.: Либідь, 1993. – Т. 1.

Вовк Ф. Студії з української етнографії та антропології. – К., 1995.
Митрополит Іларіон. Дохристиянські вірування українського народу. – К., 1992.
Булашев Г. Український народ у своїх легендах, релігійних поглядах та віруваннях. – К., 1992.
Сумцов Н. Культурные переживания. – К., 1890.
Сумцов Н. Символика славянских обрядов. Избранные труды. – М., 1996.
Максимович М. Дні і місяці українського селянина. – К., 2002.
Українська минувшина. Ілюстрований етнографічний довідник. – К., 1994.
Хрестинні пісні / збрала Ганна Сокіл. – Львів, 2007.
Сокіл Г. Обрядовий фольклор українців. Львів, 2018. 138 с.

Допоміжна:

Воропай О. Звичаї нашого народу. Етнографічний нарис. – К.: Оберіг, 1991. – Т. 1. – 449 с.
Гаївки / Зібр. В. Гнатюк. Мелодії схопив на фонограф Й. Роздольський, списав Ф. Колесса // Матеріали до української етнології. – Львів, 1909. – Т. 12.
Гарасим Я. Культурно-історична школа в українській фольклористиці. – Львів: ЛДУ, 1999. – 144 с.
Гнатюк В. Вибрані статті про народу творчість. – К., 1966.
Грушевський М. Історія української літератури: В 6-ти томах, 9-ти книгах. – К.: Либідь, 1993. – Т. 1. – 400 с.; 1994. – Т. 4. – Кн. 2.
Дей О. Величальні пісні українського народу // Колядки та щедрівки. – К.: Наук. думка, 1965. – С. 9-40.
Дей О. Народнопісенні жанри. – К.: Музична Україна, 1977. – Вип. 1. – 108 с.; 1983. – Вип. 2. – 111 с.
Дей О. І. Поетика української народної пісні. – К.: Наук. думка, 1978.
Дей О. Українська народна поезія обрядового циклу // Українські народні пісні. Календарно-обрядова лірика / Вступ. ст., упоряд., приміт. О.І. Дея. – К.: Держ. вид-во худож. літ., 1963. – С. 3-34.
Колесса Ф. Вірування про душу й загробне життя в українській похоронній і поминальній обрядності // ЗНТШ. – 2001. – Т. 242. – С. 7-82.
Колесса Ф. Старинні мелодії українських обрядових пісень (весільних і колядок) на Закарпатті // Колесса Ф. Музикознавчі праці. – К.: Наук. думка, 1970. – С. 368-398.
Колесса Ф. Українська усна словесність (Загальний огляд і вибір текстів). – Львів, 1938. – 645 с.
Колядки і щедрівки / Зібр. В. Гнатюк. Т. 1 // Етнографічний збірник. – Львів, 1914. – Т. 35. – 269 с.; Т. 2 // Етнографічний збірник. – Львів, 1914. – Т. 36. – 379 с.
Колядки та щедрівки: Зимова обрядова поезія трудового року / Упоряд., передм. і приміт. О. І. Дея; нотний матеріал упоряд. А. І. Гуменюк. – К.: Наук. думка, 1965. – 804 с.
Костомаров М. Слов'янська міфологія. Вибрані праці з фольклористики й літературознавства. – К.: Либідь, 1994. 25. Круть Ю. Хліборобська обрядова поезія. – К.: Наук. думка, 1973. – 211 с.
Куліш П. Погляд на усну словесність українську // Куліш П. Твори: У 6-ти т. – Львів, 1910. – Т.5. – С.431-435.
Курочкін О. Новорічні свята українців: традиції і сучасність. – К., 1978.
Курочкін О. Українські новорічні обряди: “Коза” і “Маланка” (з історії народних масок). Опішне, 1995. – 392 с.
Народні пісні з батьківщини Івана Франка / Зібр. та упоряд. Василь Сокіл. – Львів: Каменяр, 2003. – 408 с.
Народные песни Галицкой и Угорской Руси, собранные Я. Ф. Головацким. – М., 1878. – Т. 2. – 841 с.; Т.3. – 556 с.
Народные южнорусские песни / Изд. А. Метлинского. – К.: В университетской топографии, 1854. – XVIII, 472 с. + IV.

- Нечуй-Левицький І. Світогляд українського народу: Ескіз українського народу. – К.: Обереги, 1992. – 86 с.
- Ошуркевич О. Звичаї водіння Куста на Волинському Поліссі // Полісся: Етнікос, традиції, культура. – Луцьк, 1997. – С. 103-109.
- Підгорна Л. Фольклористичні концепції Миколи Костомарова. – Львів, 2008.
- Петров В. Український фольклор (Заговори, голосіння, обрядовий фольклор народно-календарного циклу). – Мюнхен: Український Вільний Університет, 1948. – 142 с. (На правах рукопису).
- Потебня А. А. Объяснения малорусских и сродных народных песен.–Варшава, 1887. – Т. 2: Колядки и щедровки. – 809 с.
- Потебня А. А. Символ и миф в народной культуре. – М.: Лабиринт, 2000.
- Потебня О. Естетика і поетика слова: Збірник / Упор., вступ. ст., приміт. І. В. Іваньо, А. І. Колодної. – К.: Мистецтво, 1985. – 301с.
- Путилов Б. Н. Фольклор и народная культура.–СПб., 1994.–237 с.
- Ребошапка І. Народження символу: Аспекти взаємодії образу та поезії. – Бухарест: Критеріон, 1975. – 252 с.
- Свенціцький І. Образ міжнародного походу колядної словесності // ЗНТШ. – 1925. – Т. 141-143. – С. 1-10.
- Свенціцький І. Різдво Христове в поході віків (Історія літературної теми й форми). – Львів, 1933. – 178 с.
- Скурацівський В. Скільки століть Кусту? // Народна творчість та етнографія. – 1988. – № 5. – С. 61-64.
- Сокіл Г. Українські обхідні календарно-обрядові пісні: структура, функції, семантика. – Львів, 2004.
- Сокіл Г. Повстанські колядки в системі обхідної календарно-обрядової поезії // Народознавчі зошити. – 1999. – № 1. – С. 40-45.
- Сокіл Г. Ритуальні обходи та мотиви календарно-обрядових пісень українців // Матеріали до української етнології. – К., 2002. – Вип. 2 (3). –С.427-431.
- Сокіл Г. Християнізація обхідних пісень та обряду в етнокультурній традиції українців // Народознавчі зошити. – 2003. – № 1-2. – С. 46-50.
- Сокіл Г. Царинні пісні в контексті ритуального обходу полів // Народознавчі зошити. – 2000. – № 3. – С. 535-541.
- Соколова В. К. Весенне-летние календарные обряды русских, украинцев и белорусов. – М.: Наука, 1979. – 235 с.
- Сосенко К. Культурно-історична постать староукраїнських свят Різдва і Щедрого Вечора. – К.: Сінто, 1994. – 343 с.
- Сумцов Н.Ф. Научное изучение колядок и щедровок. – К., 1886.
- Сумцов Н. О свадебных обрядах, преимущественно русских // Сумцов Н. Символика славянских обрядов. – М.: Восточная литература, 1996. – С. 6-158.
- Сумцов Н. Пожелания и проклятия // Сборник Харьковского историко-филологического общества. – Харьков, 1897. – Т. 9. – С. 183-208.
- Українська народнопоетична творчість /За ред. М.Рильського. – К., 1958.
- Українська народнопоетична творчість /За ред. М. Грицяя. – К.,1985.
- Українська фольклористика. Словник-довідник / укладання і заг. ред.. М.Чорнопиского. – Тернопіль, 2008.
- Українські пісні, видані М. Максимовичем. Фотокопія з видання 1827 р. / Підгот. , вид. і розвідка члена-коресп. АН УРСР П. М. Попова. – К.: Наук. думка, 1962. – 337 с.
- Фольклорні записи Марка Вовчка та Опанаса Марковича. – К.: Наук. думка, 1983. – 526 с.
- Фольклорні матеріали з отчого краю / Зібр. В. Сокіл та Г. Сокіл. – Львів: Ін-т народознавства НАН України, 1998. – 614 с.
- Франко І. Із секретів поетичної творчості // Франко І. Зібр. творів: У 50 т. – К.: Наук. думка, 1980. – Т. 31. – С. 45-120.

- Франко І. Наші коляди // Франко І. Зібр. творів: У 50 ти т. – К.: Наук. думка, 1980. – Т. 28. – С. 7-42.
- Чубинський П. Мудрість віків. – К.: Мистецтво, 1995. – Кн. 2. – 222с.
- Шухевич В. Гуцульщина. – Верховина, 1999. – Ч. 4. – 304 с.
- Українська фольклористична енциклопедія / керівн. проекту, наук. ред., упоряд. В.Сокіл. Львів, 2018. 808 с.

Інформаційні ресурси

- Електронний архів українського фольклору folklore-arcyive.org.ua
<http://www.ukrfolk.kiev.ua/> BERVY.
<http://ukrnov.Сatp.org.ua/duh/3.html>.